

POSTA MUNDI 世

Numero 38, Junio 2022

Jurnal Inter IAL: Ekumenski, Esperanto, Ido, Ikuso,
Latino sine flexione, Populido

Enhavo

[posta_Mundi] Fraz Nº38	2
Praefatio , Victore Leve (Latino sine flexione)	4
Le du caser , Partaka (Populido)	5
Omno pasas... , Gonçalo Neves (Ido)	6
Ci jo esed human on Mars? , Michael Wirth (Ekumenski)	7
Di primi kosmoviažer — in 1914?	8
Fotosurses	8
se la cokolato esan reala, tua feliceso esan reala/ , Alexandre Xavier Casanova Domingo (Ikuso)	9
L'Unikorno , Partaka (Ido)	16
La Feinoj , Victore Leve (Esperanto)	18

[posta_Mundi] Fraz Nº38

ARIEL Un vetule viro entrava un ecclesie anzian con su filio le primogenito, su filia le plus juvene e sa parve baby.

Ekumenski Oldi muž intred in oldi kirk kon sui mer oldi son, ti sui mer jungi dotra, i ti sui heski vauva.

Esperanto Maljuna viro eniris malnovan preghejon kun sia pli maljuna filo, ties pli juna filino kaj chi ties beleta bebo.

Euralinga Vetula viru intría olda cristadomó con sua pla vetula filéru, ila pla juna filínu i jena linda bebu.

Globasa Lao iXu inidi lama ibadadom ton sesu maxmo lao bete, dentesu maxmo juni bete, ji hintesu kaway bebe.

Idiom Neutral Vir ansian intrav ekles ansian ko sue filio plu ansian, filia plu yun de il e infant minion de ila.

Ido Olda viro eniris anciena kirko kun

sua seniora filiulo, ilua juniora filiino ed elua miniona bebo.

Interlingua Un vetule viro entrava in un ecclesia ancian con su filio le plus vetule, le filia le plus juvene de ille e le parve baby de illa.

Kotava Guazikye do taneafe nazbeye is ironokafa nazbeya is inaf pintik va guazafa uja kolaniyir.

Latino sine Flexione Vetere viro e introi in ecclesia antiquo cum suo filio magis vetere, filia magis juvene de illo et infante suave de illa.

LFN Un om vea ia entra en eglesa antica con se fio major, se fia minor e la bebe peti de el.

Lugamun Man musin li entre kanisa kadim gen mabet mas musin, webet mas yuni de si yan, wa bebi koyinda de webet.

MIRAD Jagwat yepa jaga fyaxam bay wita jaga twit, hita gajuga tiyt ay huta vioga tobot.

mundeze adja bate initi denova pre-
zene kon loa masuno adja baide,
tiloa masuno yuna maide ni titiloa
kawaia bebe.

Occidental/Interlingue Un old mann in-
trat un ecclesia ancian con su filio
plu old, li filia plu yun de le e li in-
fante amábil de la.

Omnial Vetule antropul intrit en antike
eklesie con sial plus vetule fi-
liul, ilulal plus juvene filiin et ilinal

parve puere.

Populido Oldi vir eniray ansien kirke
kun sui senior filio, ilui junior filia
ed elui minion bebet.

Sambahsa Sem geront entrit un desno
con sien ater son, eys yuner dug-
ter ed ays jamine baby.

Sibelingua Vetula viro entrav anciena
kirke kun su senior filio, lei junior
filiina e lai beleta bebe.

Praefatio, Victore Leve (Latino sine flexione)

Salvete lectores! Me gaude publicare numero 38 de nostro diurnale et me vol agere gratias ad omnis contributore.

- Primo, ad qui traduce phrasi in numeroso lingua ut Esperanto, Globasa, Ido, Interlingua, Occidental, Populido, Sambahsa, etc. et plure alio lingua plus aut minus famoso.
- Secundo, ad qui scribe articulo, omni es valde interessans. Partaka continua suo traductione en Populido de "Le Vaganto" de Khalil Jibran cum "Le du ca-ser" et Gonçalo Neves traduce poema de Chico Xavier cum titulo "Omno pasas..." Inde, Michael Wirth scribe primo articulo in Ekumenski de historia de POSTA MUNDI: "Ci jo esed human on Mars?". Tres ultimo contributione es en Ikuso de Alexandre Xavier Casanova Domingo ("se la cokolato esan reala, tua feliceso esan reala/"), de Partaka en Ido ("L'Unikorno") et de me en Esperanto ex fabula de auctore franco Charles Perrault.

Si, lectore, te vol contribue ad proximo numero vel seque nostro actualitate, me invita te junge https://groups.google.com/g/posta_mundi. Bono lectura!

Victore Leve
<victore-leve@protonmail.ch>

Le du caser, Partaka (Populido)

CERTEN die de may, Gayes e Tristes interrenkontray anrivei de lag. Lus intersalutay, sideskay apu le kiet akue's e konversay. Gayes parlay pri le beles, kel regne sur le ter, pri le kotidian carme del vive ce le forest e mezei del kolinar, e pri le kansons askoltat lor jornesk e lor noktesk. E Tristes konkorday pri to omni, ko Gayes dicabay, nam Tristes konosay le magie del temp e le beles de tal koze's. E Tristes parlay kun elokuentie, kuan lu referay al agrar ed al kolinar de may.

Gayes e Tristes konversay dum longi temp, e lus konkorday pri omni koze's, kels lus konosay. Lorei, du caser pasay

ye l'altri rive; e regardant adtransrivei, un den lus dicay:

"Me kestion me kels es ti du person la."

E l'altri caser dicay:

"Ka tu dicabe du? Me vide nur un."

Le unti caser responday:

"Ma ese ya du."

E le duti caser parlay:

"Segun me vide, nur un person es la, e le reflekte del lag es nur un."

"No, es du person la", le unti caser responday. "E le reflekte sur le kiet akue's montre du person."

ek "Le Vaganto" da Khalil Jibran

Omno pasos..., Gonçalo Neves (Ido)

Omna kozi sur la Tero pasos.
La dii di difikulteso pasos...
Pasos anke la dii di bitreso e solitaireso.
La dolori e la lakrimi pasos.
La decepti qui plorigas ni... Uldie pasos.
La nostalgio pri l'amato qua foresas, pasos.
La dii di tristeso...
Dii di feliceso...
Li es instrukti necesa qui, sur la Tero, pasos, lasante en la spirito nemortiva
l'akumulit experienci.
Se, hodie, por ni, es tal dio,
plena de bitreso, ni haltez dum instanto
Ni levez la penso vers la Cielo
e serchez la milda voco dil Matro tenera,
qua dicas a ni afecioneme: 'anke ico pasos'.
E ni esez certa, per la propra difikultaji ja vinkita, ke nula malajo duros eterne,
simil ad enorma navo qua, kelka-foye, semblas perisonta koram la tumulti di
giganta ondi.
Ma anke ito pasos, nam Iesu stacas an la guvernilo di ta Navo
e sequas kun la seren regardo di ulu qua es certa ke l'
agiteso aparten al voyo evolucional dil Homaro
e ke uldie anke ol pasos.
Lu savas ke la Tero arivos a sekura portuo,
nam ol havas ta skopo.
Ni do pleez nia rolo tam bone kam ni povos,
sen depreseso, e ni fidez a Deo,
profitante singla sekundo, singla minuto, qua certe anke pasos.
Omno pasos...
ecepte Deo.

Chico Xavier (1910–2002)
GN tradukis del Portugalana

Ci jo esed human on Mars?, Michael Wirth (Ekumenski)

Le un del grandi misterias del historia, kom Atlantis, di Yeti u di Bermuda-trigon: In di jar 1914 un del — sen dubit — mest grandi genias de omni taimes ultimveslim fijed viden in publiknis. Den el depared sen eni tras, i til hodag nemo vise kvod fijed od el.

Di nim de ti muž e kenen in di holi sviet — u do minstum il *debeisi* e kenen: Jára Cimrman (J. C.; ka nimen *Jára da Cimrman* u simplim: *di maister*). El esed grandiozi čehi dramaturg, heureker, pedagog, muziker, denker ki developed di filozofia del externismo, i multum mer.

Er e daže siens kel exkluzlim dedike se o eforše di viv i verk de J. C., i kel dus fije nimen *cimrmanologia*. Di tristum o to e, hau ever, ke extra sui haimatland Čehia ti supergenia e pen totalim ignoren.

Bild 1: Memortabla ad di haus numer 20 in Ferdinandov (Okres Liberec,

Nordčehia) kel dikte: Ki fijed, in di jar 1914, ultimim viden Jára da Cimrman.

Nektori de sui heureknises jet e vidabli in di muzea kel e dediken do sui memor i finde se in di dorf Příchovice: di *gonfejl* kva exemplo, kon rektanguli broš pro čistize gones; u di *pleit kon stopil* (v. fotos).

Ma J. C. ne jen rikized humannis per numerozi propri heureknises; el ka helped do otri humanes realize di ejis. Un de ti heurekeres esed di komt Zeppelin kon sui famozi aerskafes: Men vise ke in 1900 *di maister* viažed do Germania pro porade di komt in sui projekt.

In žustim di sami taim, hau ever, er esed otri heureker kon daže mer grandi draum: Hermann Ganswindt. Sui cil ne esed viaže dia di aer — el vloed riske di skok intro kosmo! In šerš pro suportnis de sui plan el daže skrited pismo do di kaizer Wilhelm II., ma men ne vise si, i kvod, Sui Majestet revorded do el.

Bild 2 i 3: Du geniali heureknises del maister. Levim: gonfejl – pro feje gones! Dextrim: suppleit kon stopil – si men ne plu vole sup, men može trakte di stopil, i di restli sup može flue of. Skveli, že?

Di primi kosmoviažer – in 1914?

Pro resume il: Men vise ke di komt Zeppelin konstruktet aerskafes, i ke J. C. helped do el o to; i men vise ke Ganswindt voled konstruktet kosmoskaf. Pos dikte ti faktes nos ted intre in di sfera del spekulatnis.

Di frag kel siste ad di start e: Kvod si J. C. realim ka helped do Ganswindt?

Možno J. C. in fakt partcepted in di Ganswindtli projekt.

Možno di propozeni kosmoskaf realim fijed strukten, i in di end ka fleted.

Den cetri frag eisi: kon ki ad bord?

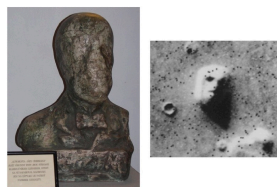
Ganswindt have alibi o to: El mortet dudes jares pos di deparnis de J. C., in 1934. El dus certim ne esed tamti primi kosmonaut del historia (bo den nos certim viseisi to, od el self).

Ci to semanteisi ke di *maister* faked ti primi viaž dia kosmo, i – for kel ever rezon – never returned?

Si tak, den di nexti frag e: Do kud el fleted?

Ked šerše revord o to, bildkas snad može helpe:

To e selfportrej del *maister*...

... i to e di famozi *feis on Mars*, fotografen per di kalim famozi kosmosond "Viking".

Men možeisi konstate: Di simlinis in fakt semble perplexivi; i men kaum voleisi krede ke to e jenli hazard.

Ci to dus semanteisi ke *di maister* in 1914 jo fletet do Mars, i ke tam er e jet relikt de el in form de ti gigantli portrej in rok kel spekte versim di haimatplanet?

I si to esed di kaz, kvare J. C. ne returned do Erda?

In fakt: Omni možli revord o to fere cetri frages.

Kvod nos dus može lerne od to? Nuli idea.

Ma un koz e certi: Er e jet multi dekovertandi misterias o di fascinenti viv i verk de Jára Cimrman.

Fotosurses

Bild 1 Jan Polák, CC BY-SA 3.0 (wikipedia) · **Bild 2 i 3** privati, del autor; cepten in di Cimrmanli muzea · **Bild 4** Stanislav Jelen, CC BY-SA 3.0 (wikipedia) · **Bild 5** NASA

**se la cokolato esan reala, tua feliceso
esan reala/,
Alexandre Xavier Casanova Domingo
(Ikuso)**

la feliceso esan ana afero tre, tre kon-
pleksa| tanto konpleksa kuantu para,
aparantamente, bikamar non penetra-
bla, donke non posibla en la praktiko|

la soluciono ta kuesta problemo esan
proklamar ke la feliceso esan tanto kon-
pleksa ke eto esan, simultanamente,
sinpla ei *konpleksa*|

se nosos konsiderun *unikamente* la

aspekto konpleksa de la feliceso, nosos
posiblun eksperiencar ninkuna grado ou
parto de la feliceso| ma pe kueso, ev-
identamente, nosos posiblan eksperien-
car, de modo necesamente *sinpla* en la
eksperienco felica mesma|

se nosos konsiderun *unikamente* la
aspekto *sinpla* de la feliceso, nosos non
posiblun progresar verso ana feliceso

se la cokolato esan reala, tua feliceso esan reala/
Alexandre Xavier Casanova Domingo (Ikuso)

plus nobla, konpleta ei establa, ni nosos posiblun detektar las faktoros, kausos ei rekerimentos de las estatos relativamente felicas en la koncieso|

por kueso la titulo de kuesta esajo aludan ba la cokolato|

la cokolato esan ana alimento agradabla ei fonto de feliceso para kuasi todos, inoltre para mio, kieno fortunamente non suferan distolereso gastra ta la cokolato ou la kakao|

metafisikamente, nosos posiblan diskutar purse la cokolato eksistan ou non eksistan| ma, inkluso se la cokolato esan ana ilusiono kausata por faktoros, kausos, kondicionos, ecetera, sen identeso establa, la fakto esan ke la ilusiono de la cokolato esan ana ilusiono reala durante sua eksisteso komo ilusiono|

dicato via altrás parolos: kuando alkuno manjan ou buasonan cokolato, bai la cokolato esan reala para eto!

konklusiono solida (ou likuida, se pe cokolato ono buasonan): la cokolato esan reala|

similamente, tua feliceso esan reala| inkluso se la ego ou mio esan (segon opinan las budistos ei las estrukturistos) solamente la rezultato de kombinasiones materias, energias ei sikas efemerás... la fakto esan ke la ego, la mio, esan reala durante la eksisteso koncianta de la persono kieno vivan| mio opinan, inversamente, ke la ego eksistan aldi las situasionos espacotenpas, prokue eto kapablan rekonocar pe suo mesma aldi todas kuestas situasionos| ma kuesta nuanco non esan decidiva para mia argumentasiono konkreta pro la realeso de la feliceso| la fakto, donke, esan ke la ego ou mio eksistan *praktikamente* para la persono, inkluso se teoriamente ou metafisikamente non en ultima konsiderasiono| ansi, prokue la ego eksistan... la ego posiblan esar, sea felica, sea trista| sen la mio ou la ego, la

tristeseso esan tanto non posibla kuantola feliceso| ma, kon la ego, eksistan la posibleso de ke la ego de kada persono esun felica en la futuro| bai nosos risercen kuesta posibleso!

acceptundo ke la cokolato esan reala, ono ankora devan aceptar (ei investigar) las modos, kausos, kondicionos, evolusionos, ecetera, de la cokolato| eksenplamente, la cokolato esan ninkuna produkto inferiora ei plus cipa inter las multas produktos pe kualos las komercantos usin para adulterar pe la autentika cokolato, komo la cikorio ou la karobol| ansi, ono posiblan elektar las modos ei formos para preparar ana bona ei delica cokolato, sea kalida ei pastoja en taso, sea dura ei frida en jelato|

similamente, acceptundo ke la feliceso esan reala, ono ankora devan aceptar ei investigar, primo para perceptar las formos de seudofeliceso| eksenplamente, ninkuno esan veritamente felica mortundo pro sua patrijo, fakto kualo esan, realamente, ana granda estulteso (ei ana granda bisneso para las trafikantos de armos)| ou, entoksikundo pe suo mesma via la alkoholo, la tabako, la heroino, la kokaino, la fentanilo ei altrás drogas duras, ninkuno esan felica|

la determinasiono *positiva* sur las kondicionos ei kausos de la feliceso invés la seudofeliceso, esan plus dificila ei obskura| ui, eksistan las investigasionos fa isula aristotelo, eksistan la eudemonologio klasika, eksistan las konsiderasionos iogistas, konfucistas, budistas, vedantistas, jainistas ou taoistas sur la afero en la filosofio orienta, modernamente eksistan la *sikologio positiva*, ei en ana nivelo klaramente plus inferiora, plus limitata ei inkluso frekuentamente hipokrita, eksistan la *literaturo de autoajuto ei superasiono*| ma la situasiono esan ankora tre obskura ei la progreso esan lenta| eske por kualo?

se la cokolato esan reala, tua feliceso esan reala/
Alexandre Xavier Casanova Domingo (Ikuso)

prokue la feliceso autentika, profunda, operan simultaneamente en todas las niveles ei planos de la animo| se nosos neglektan, komo okasionan tipikamente dentro la literaturo de autoajuto ei superasiono, pe la plano socipolitika, nosos tonbon into ana individuismo naiva kuando non direktamente mentira ei hipokrital| ono devan konsiderar pe la superpopulaciono, pe la modelo dementa pro ana pretendata aumento ekonomia kontinua ei nondefinata, infinita, ei pe las mostruojas disegualesos de potero ekonomika ei politika inter las uomos| sin revoluciono politika, sin demokrateso autentika, eksiston ninkuna nirvano| ma, solamente kon la revoluciono politika ei la demokrateso autentika, *tanpoko* eksiston la nirvano| prokue las bonas kondicionos ekonomikas ei politikas esan unikamente ana paso *previa* ba la trabajo interna de meditaciono otur la plano suprema de la koncieso| sin kuestas bonas kondicionos, ono jeneralamente non posiblon meditar| kon kuestas bonas kondicionos, ono posiblan *komencar* pe la longa, dificila ei onerosa kamino verso la auto-koncieso non kondicionata|

kon parolos abruptas pero klaras: ninkuno posiblan esar felica estundo, direktamente ou subtilamente, under la kontrolo fa la opinasiono de otros| *la feliceso konpleta inplikar pe la posedasiono de una kritero tutamente non dependanta fa las desiros de otras personas*| kuesta fakto non admitan grados ni konpromisos|

alora; la adamismo ei la penelopismo esan atitudos absurdas ei pueriskas sur kuestas aferos| nosa konocimiento ciencia reala sur la feliceso non aparin precisamente jer ou oji; ei kuesta konocimiento non estan kontinuamente nulata para rekomencar desde cero| ansi, esan ana konkludasiono tre solida (ma,

abofe, non tre sinpatika entre la maso popula kon majoritato demokrata de votos) ke la destino plus alta ei gloroja de kada uomo non esan sua relaciono socia kon otras uomos, sino sua liberasiono dis las katenos fisikas, sikas... ei socipolitikas| la filosofo isina ayno rando, tesina Ayn Rand, ja proklamin vigorojamente: vosos liberen pe la uomo dis las uomos| kuesto non inplikar aceptar inltre las grandas eroros ei absurdos fa kuesta filosofino ei fa sua eskolo filosofa, la ojetivismo ou objektivismo| ma sua proponasiono pro liberar pe la individuo dis la sociosos esan plenamente valida| mio preferan ana individuismo non naiva, madura, konpleksa, realista, efika; ei por kueso, kon otras filosofos de la dreto radika (dreto individuista ei liberista, non faxismo ni nacion-socialismo) mio ei nosos krein formamente (pos una longa jestasiono) pe una nova eskolo de filosofio, la arkeo-individuismo, en la ano duamila decakvatrema (2014)| nosos esan revolucionistos desde la dreto; prokue nosos konsideran ke, sin tradiciono, non eksistan revoluciono, ei ke la autentika revoluciono senpre basan pe suo dentro la tradiciono, inkluso se la revoluciono devan kuestionar, nular ou modifikar profundamente numerojas aspektos de la tradiciono| la proposito suprema de la arkeo-individuismo, naturamente, esan la konpleta feliceso de la individuo; de todas las individuos| inter otras fontos, ono facilamente posiblan observar (ei diskutar) pe nosas postulatos en la web de filosofio isa sofosagoro, tesa Sofos Ágora| vuala la linko: <http://www.sofosagora.net/> ei, se alkuno ankora pensan ke nosos, las arkeo-individuistos, esan faxistos, nacion-socialistos, talibanos ou falanjistos... ke eto lekturen, eksenplamente, pe nosas konsiderasiones sur las judisos ei avokatos| adi-

se la cokolato esan reala, tua feliceso esan reala/
Alexandre Xavier Casanova Domingo (Ikuso)

cionalmente, eksistan las kitabos gratis tien la ciklo literatura de isa supreniranto, eksponundo pe la arkeoindividoismo; kuestas kitabos kon formato de cienciafikcio ei fantasio esan diskarjblas internetamente; itos usan frekuentamente pe alkunas auksilinguos| la nomino de la heroso ou protagonista dentro kuestas relatos estan en esperanto: kieno ascendan, ascendanto, intosobreiranto|

eske vosos desiran, menan, ana eksenplo plus konkreta ei grafika sur mia atitudo otur la feliceso? ben: vosos visionen la kuadro kualo aparan dentro kuesta esajo| recentamente pe eto mio pikturin, kon la nomo, en galegiko origina, Entre a primavera e o verão do ano 2022; kuesto esan, en ikuso, inter la primavero ei la somero de la ano duamila duadeca duesma|

kuesta kuadro aparan aki kon baja resolucio, en formato konputera isa bomopo, tesa BMP| se ono desiran fagar ana imprimasiono fisika en alta resolucio, la dimensiono rekomendata (inkludundo pe la marko) esan otur centas centimetros de longeso por septas decas centimetros de alteso, 100×75 centimetros| eske mia kuadro esin piktata kuite? ui ei non| la faso fina esin piktata durante pokas jorns, ma la faso previa durin pe multas anos, desde mia infanteso| oji, mio kontinuan usundo las instrumentos analogas klasikas para piktat: oleo, akwarelo, guaxo (tenpero) tinto cina, akriliko, krajono, markatoro, aerografo, uakso (wakso) ecetera| ma, menan, mio usan inoltre multas softuaro potencas para pikturadono arta, konbinundo interaktivamente pe mia laboro fisika analoga kon las pinselos ei pe mia laboro konputera kon la mauso| la aprenadono para usar kuestas softuaro esin ei esan tre longa, tre kompleksa| ma, pos tantas komplikadonos

analogas (fiskas tokablas) ei elektronikas... la rezultato esan sinpla ei ana intensa proksimadono ba la feliceso| ba mia feliceso, konkretamente| mio disfrutin piktundo ei mio disfrutan visionundo mia uorko| vosos diritan reformar pe mia kuadro ei pe eto usar komo inspiradono para vosas pikturos, inkludundo las eskisos pe kualos mio fagin ei konservan| kuesta kuadro non tenan kopiraito| la konkludadono non esan tre facilamente obtenabla; ma, para las askoltantos ei lekturantos pe kienos mio esperan, non precisamente estupidas, la konkludadono esun relativamente klara| eis|

dentro kuesta baja mondo de la animalo uoma, de la kromanono, la kluko para ascendar into la feliceso esan usar las komplikatas estrukturos ei procesos de kuesta plano animala baja ei non desirabla... para obtenar pe estados de koncieso sinplas ei konsiderablemente plus espiritas, donke, konsiderablemente plus felicas|

donke: ba la sinpleso via la komplikadono|

mio non eson aki ekshaustiva, prokue mio ja estan montrundo praktikamente mia teso centra: la naturo simultaneamente sinpla, kompleksa ei realabla de la feliceso| anas pokas notos finas, ansi, sugestionon la anpleso ei la profundeso de la afero, para avanzar into la feliceso plus kompleta|

la unesma noto esan: eske la kapitalismo ei la komunismo esan tanto diferantas mutuamente kuantu las kapitalistos, ou las komunistos, dikan? nosos observen pe las rejimos kapitalistas ou komunistas realas, kualos certamente non esan la aplikadono direkta de las profundas ideos filosofas kapitalistas fa isina ayno rando (tesina Ayn Rand) ou de las profundas ideos filosofas komunistas fa isula karlo markso (tesula Karl

se la cokolato esan reala, tua feliceso esan reala/
Alexandre Xavier Casanova Domingo (Ikuso)

Marx)| dentro kuestas rejimos, la konkurenco ou konkpetitiveso ekonomika (inoltre socia, kultura, seksa, familia, esporta, ecetera) esan konstanta| la ekspektativo, tanto en isa jankiijo kapitalista komo en isa cinijo komunista, esan ke tuo esen plus alta, plus inteligenta, plus bela, plus sana, plus konocanta ei plus rika kuantu tuas vecinos| las procesos ei las formas de kuesta konkpetitiveso esan distingas en la kapitalismo ei en la komunismo, ui (pero kon inportantas aspektos komunas inter kapitalismo ei komunismo) ma la fakto mesma de la konkurenco konstanta esan identa under la kapitalismo komo under la komunismo| ei la konkpetitiveso esan konparasiono, donke violenteso| una moderna filosofo hinda, isula jiduo krixnamurtio, tesula Jiddu Krishnamurti ou, en teluguiko orijina, జిడ్డు కృష్ణమూర్తి, ou en sanskrito ei en hindiko जिद्ध कृष्णमूर्ति, ja avertin pe nosos ke la konparasiono inter ana uomo ei altra uomo destruktan pe anbas uomos| ui, mio esan orientalista, especialista sur filosofio orienta, ei especificamente especialista sur isula jiduo krixnamurtio, ma ono necesan esar ninkuna orientalista para aceptar kuesta verito| kualkuna socio ou kulturo basata under la konkurenco, under la konkpetitiveso, esan ana socio ou kulturo violenta ei destruktiva| la gero ei la pobreso esan konsekuencos extremas de kuesta violenteso destruktiva, ma inkluso la relativa paco ei la relativa rikeso okultan senpre pe kuesta fondo teribla| dentro la kapitalismo ei dentro la komunismo| kuestas duas sistemas politikenomikas pretendan ana developimento kontinua de la produktasiono ei la populasiono dentro una planeto kon recursos limitatas ei non infintamente elastas| por kueso, pos media ou longa periodo, la disastro ekologa esan previsionabla via la kapitalismo ou via la komunismo, plus

la gero de todos kontra todos para triumfar| kueso esan ana kamino ba la antifeliceso, ba la disgracieso| ana bona sistemo ekonomika ei politika distinguan inter las istrumentos ei las eskopos intrinsekas| la eskopo intrinseka de la uomo eksistan: transitar desde la plano ontologa animala uoma juska las planos ontologas superiores, anjelas ei cielas, dove habitan la ledeso|

la duesma noto derivan desde la unesma noto| ninkuna societato posiblan funcionar se todos esan triunfantos| por kueso, historiamente, las societatos senpre diskriminin inter ana elito privilejata de triunfantos ei una maso tre plus granda, majoritata, de perdantos en diversas grados, pobras ei prekaras| donke, aparin ei aparin diversas ideologios kualos intentan justifikar ke las perdantos non meritan esar triunfantos ei, principamente, ke las triunfantos meritan esar triunfantos| la kamino verso la feliceso, realmente, esan ana sekreto, ui, ma ana sekreto ba voisos, eskandaloja, bruidoja, audabla inkluso fa las surdos| pe kuesta sekreto kridanta senpre konocin ono: la casteso meditativa, la brahmacaryo, en sanskrito ब्रह्मचर्य| nosos posiblan ei devan evitar las situationos uomas de pobreso extrema, ui, ma la pretendasiono tien esar, simultaneamente, ana granda personajo famoja ei rika ei ana uomo felica esan ana oksimorono; ana severa kontradicasiono intrinseka| la uomo superiora, la santo, la brahmino, la vipro, la konocanto de las realesos espiritas, non konparan ni aceptan esar konparata| elo ou ejo meditan diskretamente, inkluso tras multas re enkarnasionos sucesionivas, juska la nivelo sin libido, sin konparasiono ei sin konkpetitiveso, donke sin violenteso: la paradiso ou regno (rejijo) de las cielos| eis la sendo de la vipro ou brahmino, la uomo de la kasto hinda super-

se la cokolato esan reala, tua feliceso esan reala/
Alexandre Xavier Casanova Domingo (Ikuso)

iora; nosos noten ke las kastos orijinas (eis, desde la sanskrito, la sistemo nominata komo varnaxramo, en sanskrito वर्णश्रम) non esin heredesas, ei ke kualkuna uomo posiblan ei diritan bikamar brahmino ja dentro sua aktuala re enkar-nasiono, sin mortar previamente| donke, dentro sua alta kasto, la brahmino esan ana casto; ui, sea honbro, sea mujero, la brahmino autentika intencionan superar pe la mondo fisika obskura ei karma de la sekso ei suas konsekuencos: orgasmo, famijo, preokupasionos, tensionos, ecetera| kuesto non esan la celibeso forcata de la sacerdote katolika, sino ana konprenasiono lucida, sin presionos eklesias ou sociekonomikas, la kualo impulsan pe la sercanto de la verito ultima ta la abandono de la plus tipikamente animala inter las aktos, la koito| la uomo en atitudo de meditasiono sincera profunda non desiran kopular| kuesta verito non esan tre popula, tre demokrata, ma pe la verito non konstruktan ono via las votos ei la opinasiono majoritata| isula hitlero, isula musolinio ei isula putino, en suas komencos, esin elektatas por majoreso de votos en suas respektivas nacionos| ei la gero aktuala en isa ukrainijo esan aceptata, oji, fa ana anpla majoreso tien las rusanos| la majoreso, donke, praktikan eroros ei kriminos frekuentamente| la casteso non esan falsa sinplamente por esar antipopula; abofe, la casteso esan tre antipopula| vosos eksaminen, donke, la klasika atitudo de las brahminos pro la brahmacaryo ou bramacario; sea ke itos tenun rasono, sea ke itos non tenun rasono, la kuestiono esan non dependanta under la kuanteso de partisanos de la brahmacario ou de la volupteso erotika, de la libido|

mio finan aki mia esajo| ma mio non esan ana sacerdote kieno diktan dogmos non diskutablas, ni ana korupta ju-

diso kieno diktan sentencos non apelablas kontra akusatos inocentas| ansi, la proposito de kuesta esajo non esan evangelar pe vosos verso la doktrino verita, sino incitar pe vosos, via la diskutasiono racionala, ba ana dialogo inteligenta sur ei pro la feliceso| mio non esan ana sacerdote ni ana tre korupta judiso (ou ana tre korupta avokato): mio esan (almin, mio intencionan esar) ana filosofo| bai nosos dialogen! ei, lingvistikamente, se vosos observan ke alunas rasgos de kuesta esajo non esan facilamente konprenablas, pe kueso vosos indiken| la ikuso, komo aiksilinguo, eksistan para komunika internacionalmente de modo facila; donke, la ikuso senpre esan reformabla; la ikuso non esan ana eskopo intrinseka, sino solamente ana istrumento komunikativa komoda| aki mio aplikin una signo de lineo vertikala para markar la fino de kada fraso, segon la estilo hindal| se vosos observan eroros evidentas de ortografio ei eskribasiono, sea mekanikas sea neglektas, mio rogan ke pe itos vosos indiken|

notos linguas|

sibian esan ana sinonimo de inoltrel|

las formos tuto ei todo devun kon-servar certa kontrasto semantika; tuto esun ana konjunto integrata, kon suas elementos entrerelacionatas, ei todo esun ana bagregasiono de anas elementos kon altras elementos identas ou similas, ma konservundo pe la individuo de kuestas elementos; eis una fraso eksenpla: la tuto viva dentro kuesta planeto dependan under longas katenos kemikas mater karbono en ekuilibro ekologa globa, la todo viva funcio-nan under regulos de formasiono ei bi-heivo kodigatas jenetikamente de modo diferanta para kada individuo ei todas las vivajos necesan nutrur pe suos, frekuentamente ana vivajo manjundo pe

se la cokolato esan reala, tua feliceso esan reala/
Alexandre Xavier Casanova Domingo (Ikuso)

altra vivajo|

bikamar: esar transformato into algo non prediktabla, pos ana proceso longa ou konplikata|

aldi: preposiciono kualo indikan kanbio de nivelo ou de loko, movimento ba altra loko, ecetera; eto esan ana sinonimo de ultra|

pero: sinonimo de ma; pe kuesta formo ono usan, eksenplamente, para evitar la kakofonio monotona tien ma... ma... ma|

harda: sinonimo de dura, firma, non facilamente deformabla, moldabla ou fleksabla; antonimo de blanda|

kuadro: sinonimo de pikturo, especalamente se ana marko rektangula cirkundan pe kuesa pikturo|

baja: antonimo de alta| en esperanto: malalta; en ido: basa|

kluco: proceso, koncepto ou metodo nuklea para solucionar alkuna problemo; kuesta parolo tenan ana radiko semantika orienteuropea ei eslava| pe kuesta parolo ono diferenca dis la instrumento materia para apertar pe portos, ma non pe havenos maras, kualo esan la cavo; kuesta altra parolo esan latinoida|

ledeso: sinonimo de alegreso|

biheivo: formo ou modo de aktar|

amikamente, fa isula alexandro xaviero kasanovo domingo, imeilo trigrupo @ yahoo . es (trigrupo arobo yahoo punto es)|

L'Unikorno, Partaka (Ido)

Olim esis rurano, qua vivis kun ilua spozino ed ilua genitori, qui esis oldeta. La yuna gespozi esis tre povra, ne sukcesabis havar filii e, por plusa desfortuno, la matro dil rurano blindeskabis. Ed ultre to omna, yen ke la yaro, kande li perdis la rekolto, li trovesis sen irgo, mem sen pan-krumi por manjar. Tote sen espero, la rurano prenis sua lasta kartochi, charjis l'eskopeto ed ekiris por probar chasar irga vildo, quan li povez manjar.

Il esis marchanta, trista e hungrianta, vidante bestio chasebla nula-loke, kande, subite, dop arboro, il vidis la maxim bela e fantastika bestio: unikorno... La kompatinda rurano admirigis lu, nam il nul-tempe vidabis ulo simila... Il regardis lu dure e dure, ma, kande il audis ronkar sua intestini, il quik rimemoris la hungro, quan li esis subisanta che su... Lore, il prontigis l'eskopeto ed apuntis ol vers ta bestio supernatura... Tamen, instantly ante parfar, l'unikorno regardis il e dicis ad il:

"Me pregas, ne mortigez me, e me grantos un deziro a tu! Demandez de me irgo, quon tu volas!"

La rurano quik abasis l'armo, nam il

havis nula deziro mortigar, e certe irg altra deziro esus ad il plu profitoza, kam la karno di animalo tante bela. Lore, l'unikorno adjuntis:

"Danko, bona viro! Tu obtenabas tua deziro!"

E ton dicite, la kornoza kavalo desaparais.

Kande on grantas a ni deziro, oportas selektar un e nur un deziro. E ta kompatinda rurano havis tante multa bezoni ke, retrovenante adheme, ilua kapo buliis pro troa pensado:

"Quon me demandez? Quo esas plu grava?"

Kande il ja decidabis ulo, ulo altra advenis en ilua mento, e pose mem ulo plusa. E tale, il esis chanjanta sua deziro sen konkretigar ol... Kande il arivis che su, il esis tante konfuza, ke il preske preferis ne renkontrir l'unikorno. Tamen, il naracis a sua familio omno eventinta, dum demandar de li lia opinioni... La matro dicis:

"Aye, filio, me pregas! Demandez ke me povez riganar mea vido-kapableso! Se me sucesus rividar, me ya povus helpar pri l'agro-taski, e ni havus suficanta nutrivi."

L'Unikorno, Partaka (Ido)

La patro dicis:

"Filio: ne erorez! Nia familio sempre esis povra, e to esas la kauzo di omna nia malaji. Demandez oro, filio, e tale ni havos pekunio por kuracigar l'okuli di tua matro e por komprar to omna, quon ni bezonas, e mem pluso."

La spozino anke parolis:

"Karulo, me pregas! Tu savas tre bone quante ni dezirabas havar filio dum omna ica yari. Nun esas nia oportuneso! Kun l'entuziasmo e la gayeso di filio, omno cetera pluboneskos."

La kompatinda rurano, se antee esis konfuza, nun esis mem plu konfuza. Il

volis kontentigar sua tri estimati; il volis ke omna tri havez lia deziri, quankam to semblis advere ne-posibla, ka ne?

Kompatinda rurano! Quanta sufro! Pro ilua konfuzado, il riskis perdar la maxim bona oportuneso di sua vivo. Do, il ekiris la domo e komencis cirkumirar ol, dure e dure, por probar koncentrar su... Subite, il klamis:

"EUREKA!"

Lore, il eniris la domo e dicis:

"Me deziras ke mea matro videz mea filiulo, dum ke il dormas en sua ora bersilo."

La Feinoj, Victore Leve (Esperanto)

Iam estis vidvino, kiu havis du filinojn: la plej aĝa tiel similis al ŝi laŭ humoro kaj vizaĝo, ke kiu ajn vidis ŝin, vidis la patrino. Ili ambaŭ estis tiel malagrablaj kaj tiel fieraj, ke oni ne povis vivi kun ili. La plej juna estis la vera portreto de ŝia patro por mildeco kaj honesteco. Ĉar oni nature amas sian similon, ĉi tiu patrino freneziĝis pro sia plej aĝa filino kaj, samtempe, havis teruran malemon por la plej juna. Ŝi igis ŝin manĝi en la kuir-ejo kaj labori konstante.

Necesis, interalie, ke ĉi tiu kompatinda infano iru, dufoje ĉiutage, ĉerpi akvon malproksimen de la domo, kaj ke ŝi revenigu grandan kruĉon plenan de ĝi. Iun tagon, kiam ŝi estis ĉe ĉi tiu fonto, malriĉa virino venis al ŝi kaj petegis ŝin doni al li trinki.

“Jes, mia kara patrino” diris la juna knabino al ŝi; kaj, tuj lavante sian kruĉon, ŝi ĉerpis akvon el la plej bela loko en la fontano kaj proponis ĝin al ŝi, ankoraŭ subtenante la kruĉon, por ke ŝi trinku pli facile. La bona virino, trink-

inte, diris al li: “Vi estas tiel bona kaj tiel honesta, ke mi ne povas ne doni al vi donacon; ĉar ŝi estis feino, kiu prenis la formon de malriĉa vilaĝanino, por vidi, kiom malproksimen iros la honesteco de ĉi tiu juna knabino. Mi donacas al vi, daŭrigis la feino, ke kun ĉiu vorto, kiun vi diros, ĝi forlasos vian buŝon aŭ floron aŭ altvaloran ŝtonon.”

Kiam ĉi tiu knabino alvenis hejmen, ŝia patrino riproĉis ŝin pro tio, ke ĝi revenis de la fontano tiel malfrue. “Mi petas pardonon, patrino” diris la kompatinda knabino “pro tio, ke mi tiel longe prokrastis”; – kaj, dirante ĉi tiujn vortojn, el ŝia buŝo eliris du rozoj, du perloj kaj du grandaj diamantoj. “Kion mi vidas tie!” diris lia patrino, tute mirigita. Mi pensas, ke perloj kaj diamantoj eliras el ŝia buŝo. De kie ĉi tio venas, mia filino? (Tio estis la unua fojo, kiam ŝi vokis sian filinojn). La kompatinda infano rakontis al li naive ĉion, kio okazis al ŝi, ne sen forĵeti senfinecon da diamantoj. “Vere” diris la patrino, “mi devas sendi mian fi-

linon tien.” Rigardu, Fanchon, vidu, kio eliras el la buŝo de via fratino, kiam ŝi parolas; ĉu vi ne ĝojus havi la saman donacon? Vi devas nur iri ĉerpi akvon el la fonto, kaj kiam malriĉa virino petas de vi trinki, donu ĝin al ŝi honeste. “Kio?” respondis la brutala, “iri al la fontano!” “Mi volas ke vi iru” rekomencis la patrino.

Ŝi iris, sed ankoraŭ pledante. Ŝi prenis la plej bonan arĝentan botelon, kiu estis en la domo. Tuj kiam ŝi alvenis al la fontano, ŝi ekvidis el la arbaro bele vestitan sinjorinon, kiu venis por peti de ŝi trinki. Ŝi estis la sama feino, kiu aperis al sia fratino, sed kiu alprenis la aspektojn kaj vestaĵojn de princino, por vidi, ĝis kiam la malhonesteco de ĉi tiu knabino iros. “Ĉu mi venis ĉi tien” diris al ŝi ĉi tiu malhumila brutulo, “por doni al vi ion por trinki!” Ĉu mi intence alportis arĝentan flakon por trinki sinjorinon? Mi opinias: trinku al vi mem, se vi volas. “Vi ne estas honesta” rekomencis la feino, sen koleri. Nu! ĉar vi estas tiel malkonfemema, mi donas al vi la donacon, ke kun ĉiu vorto, kiun vi diras, aŭ serpento aŭ bufo eliros el via buŝo.”

Tuj kiam lia patrino vidis lin, ŝi kriis al

li: Nu! mia filino! — Nu! mia patrino! respondis la brutala, ĵetante du vipurojn kaj du bufojn. “Ho ĉielo” kriis la patrino, “kion mi vidas tie? Lia fratino estas la kaŭzo de ĝi: ŝi pagos al mi pro tio”; kaj tuj ŝi kuris por bati ŝin. La kompatinda infano forkuris kaj iris por savi sin en la proksima arbaro.

La reĝfilo, kiu revenis de la ĉasado, renkontis ŝin kaj, vidante ŝin tiel malĝoja, demandis ŝin, kion ŝi faras tie sola kaj pri kio ŝi devas plori! “Sinjoro, estis mia patrino, kiu forpelis min el la domo.” La reĝa filo, kiu vidis kvin aŭ ses perlojn kaj tiom da diamantoj eliri el ŝia buŝo, petis ŝin, ke ŝi diru al li, de kie ĝi venas. Ŝi rakontis al li ĉion pri sia aventuro. La reĝfilo konsideras ke tia donaco valoras pli ol ĉio, kio povus esti donata en geedziĝo al alia, kondukis ŝin en la palacon de la reĝo sia patro, kie li edziĝis kun ŝi.

Rilate lian fratinnon, ŝi estis tiel malamata ke ŝia propra patrino forĵetis ŝin el sia domo; kaj la malfeliĉa virino, kurante bone sen trovi iun, kiu akceptus ŝin, iris por morti ĉe la angulo de arbaro.

Surbaze de fabelo en la franca de Charles Perrault